

den Tilføjelse: „Samt, hvor en videregaaende Undervisning tilsigtes, i Matematik og levende Sprog.“ Grunden til, at jeg har foretaget denne Tilføjelse, er den, at derved blive de saakaldte Betalingsskoler og de faa kommunale Realskoler, der findes her i Landet, dragne ind under Loven. I saa Henseende skal jeg gøre opmærksom paa, at ved de saakaldte Betalingsskoler eller Borgerskoler og ligeledes ved de 20 kommunale Realskoler, vi have her i Landet, er nu faktisk Forholdet det, at Lærerne ere aldeles ligestillede med Lærerne ved de egentlige Almueskoler, og det er endogsaa i mange Købstæder Tilfældet, at de samme Lærere bruges delvis i Almueskolen og delvis i Betalingsskolen eller Borgerskolen. Det har derfor forekommet mig rigtigst, at disse Skoler blive dragne med ind under Loven, da disses Lærere ifølge deres Ansættelse have Pensionsret og overhovedet ere stillede ligesom Lærerne ved Almueskolerne. Jeg skal endnu gøre opmærksom paa, at der udtrykkelig er sagt: „i Matematik og levende Sprog“, fordi der ogsaa er kommunale Latinskoler, hvis Lærere imidlertid ere anderledes stillede, og der er derfor ikke Anledning til at tage dem med ind under Loven. Fremdeles skal jeg tilføje, at de kommunale Realskoler, hvis Antal, som nævnt, kun er 20, faa Understøttelse paa Finansloven, og der fremkommer her et Spørgsmaal om Ordningen mellem det Tilskud, de ville faa ifølge Loven, og det Tilskud, de nu faa paa Finansloven; men det er et Spørgsmaal, som efter min Mening, hvis denne Bestemmelse skulde blive vedtagen, hellere maa ordnes paa Finansloven, saa at der paa denne maa gives den Bestemmelse, at vedkommende Skoler ikke faa dobbelt Tilskud, men det vil ogsaa kunne gøres.

De følgende Paragraffer tror jeg ikke, der er Anledning til at dvæle nærmere ved. — Men saa kommer jeg derefter til § 15, om Lærerkaldelsen, som jo har været et særlig omstridt Punkt ved denne Lov. Derom maa det være mig tilladt at sige, at hvis vi stode i 1856 i Stedet for i 1897, og hvis vi altsaa nu skulde vedtage den Lov, som den Gang blev vedtagen, saa vilde jeg for mit Vedkommende ubetinget have foretrukket, at denne Paragraf var bleven affattet saaledes, som Landstingsudvalgets Flertal foreslog det, idet jeg i saa Fald mener, at det vilde have været den retteste, den rigtigste Maade at affatte den paa. Men ganske anderledes stiller Sagen sig, efter at der i 41 Aar har været en anden Ordning. Jeg maa her maaske udtale, at

naar man først har givet Befolkningen en Ret, en Frihed, saa er det en overmaade vanskelig Sag at indskrænke denne, og det foreslaaede vilde utvivlsomt være en overordentlig stor Indskrænkning. Jeg har derfor ikke ment paa dette Punkt at kunne gaa med Landstingsudvalgets Betænkning, hvor stor personlig Sympati, jeg end kunde have for denne Affattelse, om jeg end ganske vist paa et enkelt Punkt har nogen Betænelighed derved — noget, jeg ved den senere Forhandling vil faa Lejlighed til at udtale mig om. Dertil kommer, at Spørgsmaalet om Lærerkaldelsen heller ikke vil have saa stor Betydning, hvis dette Lovforslag skulde blive vedtaget i den Skikkelse, hvori det nu er forelagt, eller omtrent i den Skikkelse, thi Vedtagelsen deraf vil medføre en Udjævning af Lærernes Kaar, som vil gøre, at der ikke vil være nær saa stor Opfordring for Lærerne til at søge Forflytning, som der tidligere har været. Og dertil kommer, at dette Lovforslag, naar man vedtager den følgende Paragraf, der indeholder forskellige Bestemmelser i denne Retning, vil fritage de kaldende Myndigheder for adskillige Ulemper, hvorunder vi hidtil have lidt — jeg har Lov til at bruge første Person, da jeg selv har udøvet Kaldsret til et ikke ringe Antal Embeder. I § 16 bestemmes det, at Første- og Ænelærere paa Landet skulle have fyldt 25 Aar og i mindst 4 Aar have virket tilfredsstillende i Skolens Tjeneste — Tilføjelsen „ifølge Skolekommissionens Vidnesbyrd“ skal jeg foreløbig ikke komme ind paa. Blive disse to Bestemmelser vedtagne, da ville de kaldende Myndigheder slippe for det, der efter min Erfaring er det værste, nemlig det at udøve Kaldsretten, naar man har faaet en Indstilling, hvor vedkommende Kommunalbestyrelse ønsker en ganske ung Lærer, i 21—22—23 eller 24 Aars Alderen, — jeg vil ikke udtale mig om Grundene hertil, de kunne være forskellige — og hvor denne altsaa bliver indstillet sammen med to andre Ansøgere, som ellers under almindelige Forhold maa regnes for de mest kvalificerede. Den Slags Indstillinger bliver man fri for i Fremtiden. Jeg ser mig derfor nødt til at sige, at saaledes som Sagen nu staar, maa man paa dette Punkt helst nøjes med at give denne Paragraf en saadan eller en lignende Affattelse, som den her har faaet, en Affattelse, ved hvilken man fastslaar det, som ogsaa efter min Opfattelse er Meningen med Bestemmelserne i Loven af 1856, at nemlig Ordene „Skikkelighed og Værdighed“ maa forståas saaledes, at